

Izhaja vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, ob 5 zjutraj, ob ponedeljkih ob 4 popoldne.

Uredništvo: Ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadst. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu lista. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo.

Indoatelj in odgovorni urednik Stefan Godina. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Tisk tiskarne „Edinost“, vpisane zadruge z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20.

Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Naročnina znaša: Za celo leto . . . . . K 24—
Za pol leta . . . . . 12—
za tri mesece . . . . . 6—
za nedeljsko izdajo za celo leto 520
za pol leta 260

EDINOST

Posamezne številke „Edinosti“ se prodajajo po 5 vinarjev, zastate številke po 10 vinarjev.

Oglaš se računajo na milimetre v širokosti ene kolone

Cene: Oglaš trgovcev in obrtnikov . . . . . mm po 10 v. in
Osmrtnice, zahvale, poslanice, oglaš denarnih zavodov . . . . . mm po 20 v.
Oglaš v tekstu lista do pet vrst . . . . . K 20—
vsaka nadaljnja vrsta . . . . . 2—

Mali oglaš po 4 vinarje beseda, najmanj pa 40 vinarjev.

Oglaš sprejema inseratni oddelek „Edinosti“. Naročnina in reklamacije se pošiljajo upravi lista. Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plača in toži se v Trstu.

Uprava in inseratni oddelek se nahajata v ulici Sv. Frančiška Asiškega št. 20. — Poštnohranilnični račun št. 811.652.

Boji pri Kobaridu, Plavah in pri Gorici. - Lahki zasedli Alo na Tirolskem.

Naši letalci zopet napadli Benetke. - Odbiti ruski napadi ob Lubaczowki in Wiszniji. - Napredovanje zaveznikov pri Drohobyczu in Stryju. - Nova angleška oklopnica težko poškodovana pred Dardanelami. - Rusi odbiti ob gornji Dubisi.

Srditi boji na raznih mestih francoske fronte. - Napad nemških letalcev na Gravelines in Dünkirchen.

Z avstrijsko-italijanskega bojišča.

DUNAJ, 29. (Kor.) Uradno se objavlja: 29. maja.

Italijanske čete so zasedle Alo in Primmo. V ostalem se na tirolski in korški meji ni zgodilo ničesar posebnega.

Na Primorskem so se pričeli manjši boji. Pri Kobaridu je bil razpršen en italijanski bataljon. Pri Plavi prodira sovražni oddelek. Severno Gorice je bilo večeraj odbitih pet sovražnih napadov.

Včeraj ponoči je več naših mornariških letalcev izvršilo novo akcijo proti Benetkam. Metali so bombe ob najhujšem pokanju pušk in streljanju topov. Večina bomb je padla na arzenal, kjer so izbruhnili veliki požari. V utrdbi Nicolo je prišlo do eksplozije.

Danes ponoči je velik tuj parnik ob vходу v Tržaški zaliv zadel na mino in se potopil.

Namestnik šefa generalnega štaba, pl. Höfer, fml.

Nemški kancelar o vojni z Italijo.

BERLIN, 29. (Kor.) Državni kancelar Bethmann - Hollweg je na današnji seji državnega zbora izjavil:

Italijanska vlada sama je svojo prelomitve zvestobe ovekovečila z zlatimi črkami v knjigi svetovne zgodovine. (Viharno odobravanje). Ali je bila ta vojna potrebna? Ali ni morda nesmiselna? Brez vsake kapljice krvi je zamogla dobiti Italija dolgo listo koncesij! Zakaj jih ni sprejela? Hočejo-li morda osvojiti nemško Tirolsko? Roke proč! (Živahno ploskanje).

Ali se hoče Italija bojevati z Nemčijo, ki se ji ima toliko zahvaliti, da je postala vesela in s katero nima nobenih interesnih nasprotstev? Nemčija je garantirala s svojo besedo, da se bodo koncesije izvedle. Tu ni bilo torej vzroka za nezauzanje. Rimski državniki niso imeli nobene pravice, meriti zaupljivost drugih narodov z isto mero, ki so si jo sami ustvarili. (Klici: Tako je!) In zakaj je bilo prepozno? Pač radi tega, ker se rimski državniki niso sramovali, že dolgo poprej, ko je še obstajala trozveža, ki sta jo kralj in vlada priznala tudi po izbruhu vojne, spuščati se s tripulentno tako daleč, da se je niso mogli več rešiti. Enako igra kakor proti nam, so igrali rimski državniki tudi proti svojemu narodu. Italijanski narod v svoji pretežni večini ni hotel ničesar vedeti o kaki vojni, tudi ne večina parlamenta, kajti še v prvih mesecih maja je bilo 1/2 senata in 2/3 zbornice proti vojni, med njimi najresnejši in največji državnik. Toda v zadnjem času pamet ni prišla več do besede. Vlada je samo ulica, ki se je za zahtevo vodilnih državnikov, podkupljenih od zlata tripulente, pod vodstvom brezvestnih vojnih hujskačev navduševala za prelivanje krvi. Mi smo storiili vse, da obvarujemo izstop Italije iz trozveže. Da je šla Avstrija do skrajne meje možnosti, je znano. Mi bomo prestopili tudi ta vihar! Od meseca do meseca se bolj spajamo z našim zaveznikom. Od Pilice do Bukovine smo vzdržali z našimi avstrijskimi tovariši cele mesece proti

ogromni premoči, nakar smo prodrli zmagovito naprej. Prežeti duha zvestobe, prijateljstva in hrabrosti centralnih držav, bomo osramotili tudi nove sovražnike. (Živahno ploskanje.) Turčija, ki zna s silovitimi udarci parirati napade nasprotnika, slavi sijajen preporod. Proti živemu zidovju naših vojakov na zapadu so zastojni butali nasprotniki. Vse sile sveta: veliko koalicio, izstradalni načrt, laž in sleparijo, so nasprotniki dosegali zastojni poslali v boj proti nam. Ne s sovražstvom, ampak v sveto jezo vojujemo to vojno. (Živahno odobravanje z vseh strani.) Čim večja je nevarnost, čim bolj moramo skrbeti za otroke in vnuke, tembolj moramo vztrajati, dokler si ne priborimo sigurnih garancij, da noben sovražnik ne bo več upal dvigniti orožja proti nam. (Viharno odobravanje.) V trdnem zaupanju, da smo vsi eno, bomo zmagali kljub celemu svetu sovražnikov. (Dolgotrajno odobravanje in viharno ploskanje.) Zbornica je bila nato odgojena na jutri.

Protiaustrijski izgredi v Milanu.

LUGANO, 29. (Kor.) Razven izgredov in opustošenja nemške lastnine, o čemer je bilo že poročano, so bili izvršeni v Milanu tudi atentati na vse nemške pisarne, trgovine in tovarne; kjer so napisale table vzbujale sum, da je podjetje nemška last. Vse premičnine so bile pokradene ali pometane na cesto. Vzdrževanje miru v Milanu je bilo izročeno vojaškim oblastim.

MILAN, 29. (Kor.) »Corriere della Sera« poroča: Policija je aretirala nad 200 oseb, ki so imeli blago iz oplenjenih trgovin.

LUGANO, 29. (Kor.) Vkljub vporabljanju vojaštva za vzdrževanje reda, vladajo v Milanu revolucionarne razmere. Povod za razburjenje prebivalstva je dal najbrže prihod 200 ranjenih vojakov kakor tudi vest o velikih človeških izgubah v Anconi. Razven opustošenja dozdavnih nemških trgovin, je prišlo v Milanu tudi do plenjenja nemških privatnih stanovanj. Pohištvo je bilo pometano na cesto in je bilo pri tej priliki več ljudi ubitih. Nemška privatna stanovanja, hotele in tovarne so demonstranti zažgali.

Amnestija v Italiji.

RIM, 29. (Kor.) Glasom kraljeve odredbe je vsem v zaporno kazeno do 2 1/2 leta ali denarno kazeno do 3000 lir obsojenim, kazni odpuščena. Vlada preklicuje vse disciplinarne kazni za okoli 17.000 železničarjev, ki so bili vsled predlanskega generalnega štrajka kaznovani. Preklic vseh disciplinarnih kazni se utemeljuje s pridnostjo in disciplino železničarjev tekom mobilizacije.

Nastavljenci mestne pocestne železnice so radi mezdnege tarifa pričeli stavkati.

Papež o vojni.

RIM, 29. (Kor.) Kakor poroča »Osservatore Romano«, obžaluje papež v pismu na kardinala Vanutellija, da njegovi opomini vladam vojskujočih se držav, da naj vrnejo zopet kmalu narodom blagoslovljeni mir, niso padli na rodovitna tla. Ne samo, da se vojna nadaljuje, ampak se je požar razširil sedaj tudi na njegovo ljubljeno domovino Italijo. Papež pozivlja k pogostim gorečim molitvam h Gospodu, ki določa usode narodov, da naj preneha vojna in se povrne mir.

Ko je šla mimo Karla, je povesila oči. Poklonila se mu je in hotela naravnost mimo njega dalje. Karel de Saint André, ki je mislil, da tri ure naokoli pozna vsakega človeka, je začudeno motril dražestno deklico, ki mu je bila popolnoma tuja, in jo je nagovoril s pozdravom:

— Dober večer, ljubó dete!

— Dober večer, gospod baron, — je odgovorila malica.

— Kaj? Ali me poznaš? — je vzkliknil mladi gospod začudeno.

— Seveda vas poznam!... Vi ste oni gospod baron, ki ima pol ure odtod grad Saint André.

— Prav imaš, dete, ali kdo si pa ti?

— Jaz sem Mignonne, nečakinja starega Nicota, ki stanuje v Etionxu, tik ob lasuškem gozdu.

— Mignonne, praviš?

— Da, tako me kličejo, ker nisem večja kot ptiček...

— Ali stanuješ pri stricu?

— Da.

— Ali nimaš več matere?

— Nimam niti očeta, niti matere, gospod baron, in tudi nobenega drugega sorodnika, kot samo strica Nicota.

— In kaj delaš pri njem, dete moje?

Z avstrijsko-ruskega bojišča.

DUNAJ, 29. (Kor.) Uradno se objavlja: 29. maja 1915.

Ob Lubaczowki in vzhodno Radymna so Rusi tudi včeraj in danes ponoči izvršili na več mestih srđite napade, ki so bili vsi odbiti ob težkih izgubah za sovražnika.

Na vzhodnem bregu Sana prodirajo zavazniške čete med neprestanimi boji.

Ob gornjem Dnjestrju, potem pri Drohobyczu in Stryju so dospeli naši napadi do najbližjih rzdalj. Ruski napadi so bili vseskozi odbiti.

Drugače je položaj neizpremenjen.

Namestnik šefa generalnega štaba, pl. Höfer, fml.

Iz armadnega naredbenega lista.

DUNAJ, 29. (Kor.) Armadni naredbeni list objavlja sledeče Najvišje lastnoročno pismo nadvojvodi Francu Salvatorju kot generalnemu nadzorniku prostovoljne sanitetne oskrbe in namestniku protektorja Rdečega križa: Z Vašim uspešnim delovanjem in posebno inicijativo ste dali od začetka vojne vzgled neumorne delavnosti, za kar Vam izrekam najtopleje priznanje.

Z nemško-ruskega bojišča.

BERLIN, 29. (Kor.) Veliki glavni stan, 29. maja:

Vzhodno bojišče.

Ob gornji Dubisi so Rusi izvršili brezuspešne napade jugovzhodno Kutowlanega in jugovzhodno Kielmeza. Ob dolnji Dubisi je bil nasprotnik na več mestih pognan čez reko. Pri zasledovanju je bilo ujetih nadaljnih 380 Rusov.

Jugovzhodno bojišče.

Naše čete so se pomaknile bližje severni fronti Przemysla. Na fronti med Wisznijo in Lubaczowko, vzhodno Radymna in Jaroslava, so izvršili Rusi ponovne obupne delne napade, a so bili povsod odbiti ob težkih izgubah. Ruski 179. pešpolk je uničen. Zapadno in južno Sieniawe sovražnik ni obnovil svojih napadov.

Vrhovno armadno vodstvo.

Vojvoda Ulrich vrttembergški ranjer.

STUTT GART, 29. (Kor.) Kakor poroča »Schwaebischer Merkur«, je bil vojvoda Ulrich vrttembergški pri bojih na vzhodnem bojišču na roki po šrapnelskem strelu lahko ranjen.

Nemški vojni minister o pripravljenosti Nemčije za slučaj dolgotrajne vojne.

BERLIN, 29. (Kor.) V proračunskem odseku je nadomestujoči vojni minister na vprašanje, ali je vojna uprava za slučaj dolgotrajne vojne zadostno preskrbela odgovoril odločno, da je Nemčija za novo zimsko vojno zadostno preskrbljena. Surovin je dovolj na razpolago. Izključno je, da bi zamogla vsled kakega pomanjkanja trpeti prožnost armade.

— Pasem kože in žanjem travo za ovce.

— Koliko si pa stara, Mignonne?

— Ko pride svete Katarine dan, jih bom štela šestnajst.

— Kako pa je vendar to, da te še nikdar nisem srečal doslej?

— Ne vem; najbrž zato ne, ker sem skoraj ves dan s kozami na skali.

— Toda videla si me pa vendarle že prej kdaj, ker me poznaš?

— Doslej sem vas videla dvakrat ob nedeljah v cerkvi v Saint Andréju in sicer vas pa pozna itak vsak otrok v okolici.

— Prej si pela tako srčkano pesemco... od koga si se je pa naučila? — je vprašal Karel s prijaznim nasmehom.

— Od nikogar.

— Kako, od nikogar?

— Ne. So pač besede, ki jih vedno govorim svojim kozam in ki jih pojem po napevu, ki mi ravno prihaja na um.

— Ali res?

— I seveda!

— Zapoje mi jo še enkrat, Mignonne, prosim te!

— Ne, gospod baron, zapeti se pa ne upam več.

— Zakaj pa ne?

Z zapadnega bojišča.

BERLIN, 29. (Kor.) Veliki glavni stan, 29. maja:

Zapadno bojišče.

Francozi so včeraj, potem, ko smo jih pri Angres vrgli nazaj, izvršili z močnimi masami ob cesti Bethune - Souchez protinapad, ki pa je bil odbit na vsej fronti ob zelo občutnih izgubah za sovražnika. Ponoči smo slabo posadko vzhodnega dela Ablains, katere obstanek v sprednji postojanki bi stal le nepotrebne žrtve, umaknili v prihodnje linije.

Južno Soucheza so bili francoski napadalni poizkusi včeraj zvečer zadušeni po našem ognju že v kali. Jugozapadno Soucheza ležeči grad Lecarieu, o katerem so Francozi govorili, da so ga osvojili, je trajno v naših rokah.

Severozapadno Pont-a - Moussona so Francozi dozdnevno zopet pripravljali večji napad, ki ga je pa potlačil naš ogenj. Posamezni ponočni sovražni delni napadi so bili krvavo odbiti.

Naši letalci so utrjena kraja Gravelines in Dünkirchen, kakor tudi etapni kraj Saintomer obmetavali z bombami in dosegli na sovražnem letališču severovzhodno Fimesa več zadetkov.

Vrhovno armadno vodstvo.

Blokada angleškega vodovja.

LONDON, 29. (Kor.) Reuterjev urad poroča: Angleški parnik »Dasby« je bil na višini otokov Scilly potopljen od podmorskega čolna. Posadka in štirje potniki, ki so se nahajali na ladji, so bili rešeni.

LONDON, 29. (Kor.) S pomožno križarko »Princess Irene«, se je potopilo tudi okoli 200 ljudi.

Turško bojišče.

Boji v Kavkaziji.

CARIGRAD, 29. (Kor.) »Agence Militaire« poroča iz Erzeruma, da so bili ruski oddelki levega krila vrženi iz njihovih postojank in so pustili na bojišču mnogo mrtvih. Turške čete so uplenile mnogo pušk in municije. Na desnem krilu se ni zgodilo ničesar posebnega.

Zopet ena angleška oklopnica torpedirana.

CARIGRAD, 29. (Kor.) Nemški podmorski čoln je torpediral pred Dardanelami angleško oklopnico tipa »Agamemnon«. Ladja je bila težko poškodovana in odpeljana od Angležev izpred Dardanel.

CARIGRAD, 29. (Kor.) V strahu pred nadaljnjimi napadi podmorskih čolnov, je sovražnik umaknil vse vojne ladje, izvzemši par rušilcev torpedovk, izpred vhoda v Dardanele in zaprl svoje napadalno brodoge v zalivih egejskega arhipelja.

Turška nota nevtralnim državam.

CARIGRAD, 28. (Kor.) Porta je poslala prijateljskim nevtralnim državam cirku-

Ker ni pesemca dovolj lepa, da bi jo mogla zapeti komu, posebno ne na tako imenitnemu gospodu, kakor ste vi, gospod baron... Ali bi se mi posmeovali potem!

— Ne bom se ti posmeoval, verjemi, Mignonne!

— O, jaz pa vem, da bi se mi... sicer se mi pa sploh zdi tako čudno, da stojim tu pri vas in govorim z vami... mislim, da bi sploh ne mogla spraviti glasu iz grla....

— Pa poizkusi vendar.

— Nikari ne mislite, da vam nočem napraviti usluge... ne... toda čeprav bi me prosil do jutri zjutraj, pa bi vam vendarle ne zapela.

— Ali si trdosrčna, zelo trdosrčna, Mignonne! — je rekel Karel smahljaje.

— O ne, gospod baron, — je odgovorila deklica nepresiljeno, — delate mi krivico... niti muhi ne bi mogla napraviti zlega!

— No, če se pa nikakor ne daš omehčati, pa pojdi, — je nadaljeval mladi baron; — na svidenje, dete moje!

— Lahko noč, gospod baron!

— Čakaj, še nekaj te prosim... Ko boš kakih par sto korakov od mene, pa zapoj pesemco še enkrat, ali jo boš?

larno noto, v kateri pravi, da se z ozirom na to, ker se angleška vlada ne ravna po določilih pogodbe z l. 1888 z nevtralnimi državami, smatra prisiljena, da odredi vojaške odredbe v varstvo cesarskega teritorija, katerega del je tudi Egipt in da otvori sovražnosti proti Sueškemu prekopu. Anglija je ne samo protipostavno poslala vojne ladje v Sueški prekop, ampak ga je tudi utrdila, na drugi strani pa je francoska vlada v svrhu pričetka sovražnosti proti Turčiji, izkrcala v Egiptu čete.

Nota zaključuje, da bi v slučaju če bi radi tega nevtralna trgovina imela škodo, padla vsa odgovornost na angleško in francosko vlado.

Radko Dimitrijevič vrhovni poveljnik ruske ekspedicijske armade za Turčijo.

PARIZ, 29. (Kor.) »Petit Parisien« poroča iz Sofije: Po petrograjskih poročilih je general Radko Dimitrijevič, dosedanja poveljnik tretje ruske armade določen za vrhovnega poveljnika ruske ekspedicijske armade, ki se namerava odposlati v Turčijo.

Homatije na Portugalskem.

LIZBONA, 29. (Kor.) Predsednik republike Aniaga je demisioniral.

Šesto podaljšanje moratorija.

S cesarsko naredbo od 25. januarja 1915. drž. zak. št. 18. (peta naredba za odlog plačil) se je uredil odlog privatno - pravnih denarnih terjatev, ki so nastale pred 1. avgustom 1914., do konca maja t. l. in sicer v tem smislu, da se morajo do tega termina pred 1. novembrom 1914. zapadle terjatve izplačati popolnoma, one terjatve, ki so zapadle novembra meseca, pa se morajo izplačati do polovice. Ker za terjatve, ki so zapadle v času po 31. januarju 1915., ni bil dovoljen noben nadaljnji zakoniti odlog, je bilo treba v novi (Šesti) naredbi za odlog plačil od 24. maja 1915., ki izide v državnem zakoniku in v »Wiener Zeitung« vse potrebno urediti samo glede še ne izplačane polovice zapadlih terjatev meseca novembra 1914. in v januarja 1915. zapadlih terjatev.

Po mnogobrojnih, izjavah gospodarskih krogov, zlasti po mnenju vseh večjih trgovskih in obrtnih zbornic so se po dosedanjih naredbah za odlog predpisana odplačila lahko odplačevala brez resnih težkoč. Nsprotno se je mnogokrat povdarjalo, da so bila odplačila v resnici večja, nego so jih bile predpisane naredbe za odlog plačil. Gospodarsko življenje se je tako prilagodilo razmeram vojne, da tega v začetku nihče ne bi bil pričakoval. V mnenju gospodarskih korporacij se je zato soglasno izražala želja, da bi se z zakonitimimi odlogi prej ko mogoče končalo.

Šesta naredba za odlog plačil določa, da se zakonito podaljšana odplačila polagoma odplačajo v treh mesecih. Junija meseca se imate izplačati četrtina terjatve, ki so zapadle v novembru in polovica terjatev, zapadlih v decembru, julija meseca pa ostanek v novembru in druga polovica v decembru zapadlih terjatev. Avgusta meseca se imajo izplačati potem

O, z veseljem, kolikorokrat hočete; gospod baron!

Ko se je Mignonne nato poklonila baronu, je šla svojo pot.

Karel je postal še nekaj časa na svojem mestu in je gledal za njo. Ko je že izginila za ovinkom, jo je še vedno iskal s pogledom...

Ko pa je pastiričica, kakor je obljubila, v daljavi zopet zapela s svojim ljubkim glasom, je je spreletel neki posebni občutek.

Toda to ni trajalo dolgo, in kakor so zadnji glasovi pesmičice zatonili v večerni tihoiti, je Karel šel svojo pot dalje.

Komaj je minilo pol ure, je bil že v gradu, kjer ga je čakala večerja.

IV.

V jami.

Lahko bi nam bilo pripovedovati našim ljubeznivim bralkam povest o romantični ljubezni, ki bi se bila na prvi pogled poročila v Karlovo sru in se hitro razvijala. Toda stvar bi ne bila resnična, in ker hočemo predvsem ostati zvesti resnici, ne smemo v okvir naše povesti trošiti rožic svoje lastne domišljije.

PODLISTEK GREŠNICE.

roman. — Francoski spisal Xavier de Montépin

Biti je morala stara kakih petnajst ali šestnajst let in je bila majhna, nežne postave.

Lepi bujni rjavi lasi, kakor bi bili svilnati, so ljubko razmršeni vrel izpod pečice iz pisanega katuna in dvoje črnih oči je žarelo v milobnem, dražestnem ličju, čigar medlo belo žametno polt je porjavelo poletno sonce.

Obлека ljubke deklice je obstojala iz rjavete, belopasatega volnenga blaga, oblačena preko srajce iz debelega platna, ki pa je puščala viden njen vitki vrat in gornji del porjavelih, lepo zaobljenih ram.

Nožice in členki so bili brezhibno lepi. Obuta pa je bila na bose noge v okornih cokoljah, brez nogavic.

V desnici je nosila srj in pod levo pazduho je nosila sveženj pravnak nažete trave

samo še v januarju zapadle terjatve, ki so po mnenju strokovnjakov mnogo manjše nego one predložene mesecem. Z 31. avgustom t. l. je torej zakoniti odlog končan.

Za dolžnike, ki se vsled posebnih okoliščin nahajajo v neugodnih razmerah in zato zahtevana plačila ne morejo izplačati, ostane v veljavi sodni odlog (sodno podaljšanje), ki se je tekom svoje skoraj sedemmesečne veljave povsem dobro obnesel. Sodnik je pooblaščen, da dovoljuje za celotne ali za en del terjatve dalje plačilne roke, in sicer do vključno 31. decembra 1915. Tak odlog je predvidjan zlasti tudi za interese izvoznega in tujskega prometa. In sicer se bo tu, kakor že do sedaj, z ozirom na težavni položaj, v katerem se nahaja ravno ta pridobitna vrsta, pripuščal sodni odlog tudi za terjatve, ki so sicer iz odloga izvzete, tako za terjatve iz službenih in mezdskih pogodb, iz najeminskih in zakupnih pogodb kakor tudi za obveznost plačevanja obresti in razdolžitih (amortizacijskih) obrokov vključnih terjatve. Sodni odlog pa tudi za dolžnike te vrste zaenkrat ne sme segati preko 31. decembra 1915; toda namerava se, ta rok podaljšati, ako bi to razmere zahtevale.

V ostalem so bile določene pete naredbe za odlog plačil brez bistvenih izpremenj sprejete v novo naredbi. Neizpremenjene so ostale zlasti določbe o vzvratnih plačilih iz terjatve v tekočem računu, proti blaginjskim listkom ali vložnim knjižicam. V koliko se taka plačila, ki že prej ne stopijo iz odloga, po 31. avgustu 1915, lahko iztirajo nazaj, se bo določilo v posebni naredbi.

Za Galicijo in Bukovino ostane po istočasno s cesarsko naredbi objavljeni naredbi skupnega ministrstva v veljavi popolni odlog vseh do sedaj podaljšanih obveznosti za nadaljnje štiri mesece, ker so se zastopniki merodajnih korporacij soglasno izrazili v tem smislu, da za ti deželi še niso dani predpogoji, da bi se v bližnjem času lahko začeli omejevati odlogi plačil.

Reminiscence iz dobe preporajanja Istre.

Mandičovo delovanje je bilo vsestransko: kjer se je pokazala potreba, si videl pokojnega Matka na delu. Nobeno narodno delo ni bilo tako »dubrovo«, da bi se ga ne bil Matko Mandič lotil z istim veseljem in isto vnanostjo, kakor vsakega drugega večjega in višjega. Bil je neprestano na delu kot naroden novinar, kot vzgojevalec in učitelj naroda, kot organizator in agitator!

Naj omenimo tu nar mož, ki so postavili podlago delovanju Mandiča kot novinarja pri »Naši Slovi«. Ta list je začel izhajati leta 1870 po prizadevanju nepozabnega škofa Dobriča — čegar spomin in ime blagoslovljajo v sleherni in tudi najbornejši koči v naši Istri — kanonika Karabaiča, Baštijana in še drugih skromnih rodoljubov. V prvih letih so se izmenjavali uredniki, ki so se največ morali žrtvovati za list, ker ni razpolagal z dovoljnimi sredstvi in se je moral vrhu tega boriti z različnimi težkocami in neugodnostmi tedanjih časov — znot vladnega režima. Mej njimi sta bila tudi pokojni dr. Ante Dukič — poznej odvetnik in župan v Pazinu — in dr. Matko Laginja. To so bili prvi istrski slovenski novinarji, katerih imena so nerazdružljivo spojena s herojsko dobo preporajanja naše hrvatsko-slovenske Istre. Ali za vedno ni moglo trajati to stanje samih provizorijev — dobrovoljcev od danes do jutri. Razvoj in napredek v Istri — počasen in mukotopen — sta zahtevala, da se pri listu, od katerega je bilo v prvi vrsti odvisno nadaljnje preporajanje Istre, razmere stabilizirajo, ustalijo. To izpoznanje je sklonilo prvobornitelje Laginjo, Spiniča in Dukiča, da so apelirali na rodoljubje mladega, navdušenega in ieklenege Mandiča ter ga pozvali, naj prevzame uredništvo »Naše Slove« in s tem vsjo tisto ogromno, brezprimerne požrtvovalnosti in abnegacije zahtevajočo nalogo narodnega dramitelja, organizatorja in vzgojevalca, ki jo je Matko Mandič foli sijajno in u-zorno vršil do zadnjega vzdihla svojega; kajti še na smrtni postelji je duh njegov lebdel nad njegovo kolikor ubožno, toli gor-če ljubljeno Istro. Izdihnil je z mislijo na ubogi narod svoj — zadnje svoje želje je posvečal njemu. Obiskovalcem je zatr-

Resnica je namreč, da Karel, ko je prišel v grad, ni niti z enim dihajem več mislil na ljubko Mignomo.

Vsedeel se je za mizo in je jedel z izbornim tekom. Po večerji je brez najmanjše raztresenosti igral partijo rista z očetom, materjo in župnikom Brignognem. Nato je šel spat in je spal nepretrogoma popolnoma mirno do drugega jutra, ne da bi se bil prebudil tudi samo enkrat.

Ko je vstal, je deževalo. Zato tisti dan ni mogel na lov. Dolgočasil se je, da je bilo groza. Vendar pa ne moremo trditi, da bi se bil tekom vsega tega dolgočasia tudi le enkrat spomnil male Mignome. Gotovo je, da se pri njem niso pokazali začetki vzbujajoče se ljubezni.

Prihodnje jutro je zopet sijalo sonce na brezoblačnem nebu. Kakor hitro se je zdanilo, je torej šel Karel na lov, da bi se tako oškodoval za dolgčas prejšnjega dne in ga pozabil.

Ves popoldan se je potikal s svojima psoma po doli in gori. Ustrelil je par jerebice in je pri nekem najemniku zajtrkoval mleko in suh kruh. Ko se je tako okrepil, je šel zopet dalje. Napravil je velik ovinek, da je hodil več ur.

jal, da bi mu bila smrt najsrečnejša, ako bi mogel oditi v večnost z zavestjo, da sta narodu zagotovljena obstanek in bolja bodočnost.

Kakor na novinarskem, agitatorskem, propagandistiškem polju je bilo težko in mučno delo za preporod Istre tudi v parlamentarni areni, v deželnem parlamentu. Trebalo je vrlih junakov, herojev z odločnostjo in žarom rodoljubja in srca, ki jim ni bila prevelika tudi nobena osebna žrtev. In med temi junaki, po duhu in telesu je bil Matko Mandič. Ako bi odprli stenografske zapisnike deželnega zbora istrskega, videli bi, kako je bilo njegovo deželnozbornsko delovanje nepretržno in plodnosno. Istotak prvobornitelje za narodni, politični in gospodarski preporod Istre je bil Matko Mandič tudi v dunajskem centralnem parlamentu. In isti narodni nasprotniki, ki so uprizarjali viharje proti malemu krdelu Mandiča in tovarišev, ki so tako iz srca sovražili vsakega delavca za narodno vstajenje naše Istre, isti nasprotniki niso mogli v času odmorov, v trenutkih iztreenjenja odrekati Mandiču spoštovanja. Jekleni značaj njegov, kristalno čisti nameni njegovi so mu dajali ugled med nasprotniki. Ako se je marsikaka sovražna nakana vendar le preprečila vkljub vsem težavam, kljub vsem neugodnostim, ki so jih razmere in ljudje stavljali na pot narodnemu preporajanju Istre, se je bilo zahvaliti na tem sistemju junaštva in tisti nezlomljivi odločnosti, ki sta v toliki meri določila pokojnega Matka Mandiča. Poleg drugih že imenovanih borilcev je Mandič v prvi vrsti pripisati, da je v Istri narodna zavest oživila in da se je narod proučil iz sna in letargije — da je narod naš ob Adriji napredoval do tiste stopnje, na kateri se nahaja danes. Svota njegovega dela je neizmerna, nepregledna, a vidno znamenje tega dela je poleg doseženih uspehov, tista popularnost, ki je usojena le izvoljenemu, ki so si jo pridobili s poštenim delom po principu: za se nič, za narod vse! Kolikokrat nam je govoril: Mora priti dan, ko pače žarek solca tudi na naš prag! In padel je res! Sicer ne po poštenem izpoznavanju nasprotnikov in nositeljev sistema, ampak po tistem delu, ki je poleg drugih vršil Matko Mandič z žarom najčistejšega rodoljubja... in ki še ni dovršen!! To je moment, ki je pokojnika grenil zadnje ure življenja, kar je izražal z veleznačilnimi besedami: Premalo sem delal za narod svoj!... S temi besedami je izrekel Mandič neresnico, ali neresnico, ki zagotavlja pokojniku neveljavn časten spomin med našim narodom. Ni on storil premo, le nasprotstva so bila prevelika. Ni se mu bati sodbe pred sodnim stolom zgodovine preporajanja hrvatsko-slovenskega naroda v Istri!

Težki so trenotki, od katerih bo odvisno, ali naj delo Mandiča in tovarišev ovcna zagotovljena boljša bodočnost našega naroda. Za to delo blagoslovlja narod spomin Matka Mandiča!

Domache vesti.

NAŠIM ČITATELJEM! „Edinost“ izide jutri, v ponedeljek, med 9. in 10. uro dopoldne.

Presvetli škof tržaški je postal dne 28. majnika Njegovemu Velicanstvu nastopni telegram: Njegovemu Velicanstvu cesarju Francu Jožetu I — Schönbrunn. — Tržaški škof s svojo duhovščino in verniki v težavnih časih izroča Vašemu Velicanstvu najglobljo vdanost in najiskrenejšo zvestobo. Polni zaupanja v božjo pomoč gledamo neustrašeno v bodočnost. Bog ohrani, Bog obvari nam cesarja, Avstrijo.

Škof Karlin. Kot odgovor na to vdanostno brzojavko je prišel 29. majnika nastopni brzojav: Presvetlemu škofu dr. Karlinu v Trstu: Njegovo c. in kr. Velicanstvo je izvolilo Vaše Presvetlosti, Vaše duhovščine in vernikov izraz vdanosti z iskrenim zadovoljstvom vzeti na znanje, in se prisrčno zahvaljuje za zvesta voščila.

Po najvišjem povelju: Baron Schiessi.

„Naša Slova“ je začasno prenehala izhajati. Izredne razmere, ki jih je provzročila vojna, tudi naši čestiti istrski tovarišiči niso prizanesli. — Radi pomanjkanja delavnih sil — tako je rečeno v toz devnem obvestilu, podpisanim po dru. Laginji — smo prisljeni po 45 letih izhajanja lista začasno ustaviti njega izdajanje. Dr. Laginja pros narodneke, posebno pa one, ki so že plačali naročnino, naj uvažujejo težke razmere, ki jih je ustvarila izjemna doba. Težko nam je prenehati z izdajanjem »Naše Slove«, ali trdno verujemo v Boga in večno pravico, da ne bo dolgo trajalo, ko se »Naša Slova“ zopet prebudi k novemu življenju in bo oznanjala našemu narodu zmago pravice“.

O Trstu prinašajo zagrebške »Novine« daljši podlistek. Uvodoma dokazujejo na podlagi statistike zadnjega ljudskega štetja, kolik del prebivalstva mesta tržaškega tvorijo Slovenci, naglašajo pa obenem, da tudi ti oficijelni podatki ne odgovarjajo realnim številkam. »Da je število Slovencev — pravi — mnogo večje, to nam dokazuje na prvi mah šolska statistika. Otroci, ki obiskujejo slovenske ljudske šole v vsej občini tržaški, je okolo 6.500, a v samem mestu, v Družbinskih šolah, okolo 2.400. Računa se, da je v Trstu razmerje med prebivalstvom in šolskimi otroci (od 6. do 14. leta) kakor 10 : 1. Potemtakem je Slovencev vsaj 65.000, a v mestu samem 24.000. Pravimo »vsaj«, ker sam Bog vеди, koliko je slovenskih otrok, ki obiskujejo italijanske in nemške ljudske šole, ker nimajo dovolj svojih!«

Dalje izvaja: »Da se je toliko našega naroda v Trstu poitalijančilo, za to so trije glavni vzroki: ulica, šola in žena! Po občevarju z Benetkami se je širil italijanski jezik v trgovini, govorilo se je italijanski na ulici, a pozneje je italijanski jezik povspeševala avstrijska vlada. Tako je razumljivo, da se je izgubljal jezik starega, avtohtonnega, slovenskega prebivalstva Trsta, posebno tedaj, ko je narodna zavest še spala trdno spanje. Kar ni pokvarila ulica, je pokvarila šola, ki je v Trstu postala grobnica našega naroda ter je iz otrok slovenskih in hrvatskih staršev, napravila zagrizene Italijane. Koliko je takih, ki so jim bili očetje pošteni Slovenci in Hrvatje in ki so trpeli za narodno stvar, dočim jim otroci danes zaničljivo govore o tem, kar je bilo očetom sveto, se rogajo svoji lastni krvi! Tretji močni faktor je — žena. Koliko naših, sicer dobrih slovenskih ljudi, posebno njihovih otrok, se je vtopilo v italijanski gorju radi — italijanske žene, ki so si jo izbrali naši za tovarišice! Samo močni karakterji morejo poleg italijanske ali poitalijančene žene vzgajati slovenske in hrvatske otroke. Sedaj si človek še kako pomaga, ker ima v narodni borbi pomoči in vspodbuje na več straneh, dočim je bilo poprej, ko je otrok dobival v domači hiši potrebne nacionalne vzgoje, v večini slučajev vse izgubljeno. (Nadaljnja izvajanja je zasegla cenzura.)

Delniški kapital in rezervni zakladi K 27.000.000.— Tel. 96-90, 19-95

OSREDNJA BANKA ČESKIH HRANILNIC
Via Percherusso št. 5 - Podružnica v Trstu - Via Nuova št. 15
se peča z vsemi bančnimi posli, posebno nakupom in prodajo tujih valut.

Maloljudski kapital in rezervni zakladi K 27.000.000.— Tel. 96-90, 19-95

MALI OGLASI
za računsko po 4 stot. beselo.
Mestno tiskano besedo se računajo enkrat več. — Najmanjša pristojbina znaša 40 stotink.

Številne družinske pečti : za pečenje kruha itd. po K 720, medena obesala za zavese K 350, prodaja ČESKA, Trst, ul. Caserma št. 14. 29

Kupujem zaklje (vrče) vsake vrste. — Ulica Solitario 21, Jakob Margon. 92

Mizarski delavci dobro izučeni delati na mizarskih strojih, dobijo de o pri Frandoliju v ul. Istituto št. 11.

Bivše vojaško korališče je odpro. — Artur Tomazič, Lastnik. 272

Razumen knjet-vrtnar in vjogradnik išče službe. — Naslov pove Inzeratni oddelek Edinosti. 267

Proda se mala množina vina po primerni cen. Naslov ul. Poste 10, IV, vr. 11 270

Uradnik zmožen slovenskega, italijanskega nemškega jezika, stenografije, struje pi-ja, z odvtniško prakso, trgovsko narožan išče službe. Ponudbe pod »Zmožen« na Inscr. oddelek. 271

ZOBOZDRAVNIK
Dr. J. Čermák
se je preselil in ordinira sedaj v Trstu, ulica G. Rossini št. 12, vogal ulice delle Poste.
Izdiranje zobov brez bolečine. Plombiranje.

Edina primerka tovarna dvojni »TRIBUNA« Gorica, Tržaška ul. 28 (prej pivovarna Gorup) Zaloge dvojnih šivilin in k-niških strojev aramelnov, orkestron, itd. F. BATJEL Gorica, Stolina ul. 2-4 Plačuje se na obroke Ceniki tranka

Dr KORSANO
Specialist za sifilitične in kožne bolezni
Ima svoj ambulatorij v Trstu, v ul. S. Lazzaro št. 17, I. (Palazzo Diana)
Za cerkvijo Sv. Antoca novega.
Sprejema od 12. do 1. in od 6 do 7 pop. Zenske od 5 do 6 popoldne.

Prva tržaška tovarna brusnih kamnov, smirka in „corundum“
G. Pilotti-Trst
Pisarna: Niva Percefori 14, Tel. 15-25

Emilia Ceregato
Trst Campo S. Giacomo 2
Priporoča cenjen občinstvu svoja trgovino pisarniških in solskih potrebštin
Prodaja razglednic in igrač vseh vrst. Predlagajo se tudi molitveniki v slov. jeziku.

JOSIP STRUCKEL
Trst, vogal ul. Nuova-S. Caterina
Nov prihod volnena blaga za moške, in ženske, zefir, batist in perljiva svila za jopice. — Svilenina in okraski zadnje novosti, velik izbor izgotovljenega perila in na metre, spodnje srajce moderci. Veznine in drobniarje, preproge, zavese, trliž po izjemno nizkih cenah.

Umetno-fotografski atelje
Trst, ulica del Rivo št. 42 (pritličje) Trst
Izvršuje vsako fotografsko delo kakor tudi razglede, posnetke, notranost lokalov, porcelanaste plošče za vsakovrst. spomenike.
POSEBNOST: POVEČANJE
VSAKE FOTOGRAFIJE
Radi udobnosti gosp. naročnikov sprejema naročbe in jih izvršuje na domu, ev. tudi zunaj mesta po najzmernejših cenah.

Hermangild Trocca
TRST, ulica Barriera vecchia 8
ima veliko zalogo mrtvaških predmetov
Venci iz porcelane in biserov, vezanih z medeno žico, iz umetnih cvetic s trakovi in napis. Slike na porcelanastih ploščah za grobne spomenike itd. itd. Najnižje konkurenčne cene.

Francesco Buda, zlatar
Trst, ulica Scalinata št. 1.
Prodaja srebrnih in lousiastih ur, od 4 kron dalje, uhari, prstani, veržice iz američanskega double zlata izključno po prilagodljivih cenah. Prodaja, kupuje in menjuje zlato, srebro in dragoc. Trvdka BUDA mre prodajati po neverjetno nizkih cenah, ker ne izbija velikanskih svot za luksuriozne prostore, razveljavijo itd. itd., kar mora kožno vse plačevati kupovalec.

UMBERTO CONICI
zaloga strobinskega materijala.
Tovarna cementnih plošč in cev. TRST, Campo S. Giacomo 11 in V. Concordia 1 (Zadaj cerkva Sv. Jakoba)
V zalogi vedno novo dospelo blago. Cene zmerne. Postrežba točna.

Zaloga tu in inozemskih vin, spirita, likerjev in razprodaja na drobno in debelo.
Jakob Perhauč
Trst, Via delle Acque št. 6 (Nasproti Caffè Centrale).
Velik izbor francoskega šampanja, penecih dezer-tnih italijanskih in avstro-ogrskih vin. Bordeaux, Burgunder, reuških vin, Mesella in Chianti. Rum, konjak, razna žganja ter posebni pristni tropinovec slivovce in brinjavec. Ledelki I. vrste, došli iz du-ričnih krajev. Vsaka naročba se takoj izvrši. Ras-pislija se po povzetju. Ceniki na zahtevo in frank. Razprodaja od pol litra naprej.

Odlikovana pekarna in sladšičarna
Josip Semolič, Trst
ulica Istituto št. 5
Odlikovana z zlato kolajno in častno diplomom na razstavi v Firence Peče se fin in navaden kruh trikrat na dan. Izbera sladice, vina v steklenicah, prepečenov (bi-cottini) konfektur itd. Sprejema naročila za poroke in krste ter vsakovrstno pečivo ter postreže tudi na dom. — ZMERNE CENE.

- Dnevnik „Edinost“ v Trstu
je izdal in založil naslednje knjige:
1. »VOHUN«. Spisal I. F. Cooper. — Cena K 1.60.
  2. »TRI POVESTI GROFA LEVA TOL-STEGA«. — Cena 80 vin.
  3. »KAZAKI«. Spisal L. N. Tolstoj. Poslo-venil Josip Knaflič. — Cena K 1.60.
  4. »PRVA LJUBEZEN«. Spisal I. Siergie-vič Turgenjev. Poslovenil dr. Gustav Gregorin. — Cena 1 K.
  5. »POLJUB«. Povest iz gorskega življenja češkega ljudstva. Spisala Karolina Světa. Poslovenil F. P. — Cena 80 vin.
  6. »BESEDA O SLOVANSKEM OBRE-DNEM JEZIKU PRI KATOL. JUGO-SLOVANI«. (Malo odgovora na skofa Nagla poslovno pastirsko pismo v ponk slov. ljudstvu.) — Cena 80 vin.
  7. »IGRALEC«. Roman iz spominov mladeniča. Ruski spisal F. M. Dosto-jevskij. Poslovenil R. K. — Cena K 1.60.
  8. »JURKICA AGIČEVA«. Spisal Ksa-ver Sandor - Gjaljski. Prevcl F. Orel. Cena K 2.
  9. »UDOVICA«. Povest iz 18. stoletja. Napisal I. E. Tomič. Poslovenil Štefan Klavž. Cena K 1.60.
  10. »JUG«. Historičen roman. Spisal Prokop Chocholoušek. Poslovenil H. V. Cena K 3.
  11. »VITEZ IZ RDEČE HIŠE«. (Le Che-valier de Mais' m rouge.) Roman iz časov francoske revolucije. Spisal Aleks. Dumas star. Prevcl Ferdo Perhavec. — Cena K 2.50.

Splošna hranilnica v Trstu
PUPILARNOVAREN ZAVOD pri katerem vlagajo c. k. sodišča denar mladoletn. otrok
HRANILNE VLOGE se obrestu- 4%, obresti se pripisujejo k jejo po 4%, glavnic dvakrat na leto.
IZPLAČILA hranilnih vlog se izvršujejo redno brez ozira na določbe moratorija; zneski do 500 kron se izplačujejo brez odpovedanega roka, zneski od 500 do 2000 kron po tridnevni, zneski nad 2000 kron po petdnevni odpovedi.
POSJILA NA NEPREMIČNINE se dovoljujejo tudi v seda-njem času in sicer po 6% z amortizacijo po dogovoru.
Urudi v ul. Torre Bianca 41. - Uradne ure: 9-12
TELEFON 21-91.

Veliko skladišče klobukov
dežnikov, bele in pisane srajce, izlask. platra žepnih robce, moških nogovic itd.
K. Cvenkel Trst Corso 28
Cene zmerne. — Postrežba točna. Narodna trgovina. — Narodna trgovina.

Železnato Kina-vino Serravallo
za bolehe in rekonvalescente.
Provrzoča voljo de jedi, utrjuje želodec in ojačuje tudi organizem
Priporočeno od najsloveh zdravnikov v vseh slučajih, kadar se je treba po boleznih ojačiti. — Odlikovano z 22 kolajnami na raznih razstavah in z nad 6000 zdravniškimi IZBORNI OKUS. spričevali. IZBORNI OKUS.
Lekarna Serravallo - Trst